

Ruth

1:1 וַיְהִי בִימֵי שָׁפֹט הַשְּׁפֹטִים וַיְהִי רָעָב בְּאֶרֶץ וִילָךְ אִישׁ מִבֵּית לָחֶם יְהוּדָה
לָגוּר בְּשָׂדֵי מוֹאָב הוּא וְאִשְׁתּוֹ וּשְׁנֵי בָנָיו:

1:1 וְהוּא בְיוֹמֵי נָגִיד נְגוּדִיא וְהוּא כִפְנָא תְקִיף בֶּאֱרֵעָ דִּישְׁרָאֵל עִישְׁרֵתִי
כִּפְנִין תְּקִיף־נִין אִיתְגַּזְרוּ מִן שְׁמִיא לְמִיּהוּי בַּעֲלָמָא מִן יוֹסְרָא דֶּאֱתִבְרִי עֲלָמָא
עַד־זְמַן דִּיִּתִּי מַלְכָּא מְשִׁיחָא לְאוּכְחָא בַּהוֹן דִּיִּרִי אֲרֵעָ כִּפְן קִדְמָאִי בְיוֹמֵי
אֲדָם כִּפְן תְּנִיין בְיוֹמֵי לְמַךְ כִּפְן תְּלִיתָאִי בְיוֹמֵי אֲבֵרָהָם כִּפְן רְבִיעָאִי בְיוֹמֵי
יִצְחָק כִּפְן חֲמִישָׁאִי בִּינוֹמִין יַעֲקֹב כִּפְן שְׁתִּיתָאִי בְיוֹמֵי בּוֹעַז דְּמִתְקִרִי אֲבָצִן
צְדִיקָא דְּמִן בֵּית־לָחֶם כִּפְן שְׁבִיעָאִי בְיוֹמֵי דּוֹד מַלְכָּא דִּישְׁרָאֵל כִּפְן תְּמִינָאִי
בְיוֹמֵי אֱלִיהוּ נָבִיא כִּפְן תְּמִינָאִי תְּשִׁיעָאִי בְיוֹמֵי אֱלִישָׁע בְּשִׁמְרוֹן וְכִפְן עֲשִׂירָאִין
לְמַהוּי לֹא כִּפְן לְמִיכָל לְחָמָא וְלֹא צַחֲוֹתָא צַחֲוֹתָא לְמִשְׁתִּי מוּי מוּי אֱלִיהוּ
אֲרוֹם אֱלֹהִין לְמִשְׁמַע פִּתְגָם נְבוֹאָהָה מִן־קֶדֶם יְיָ וְכֵן הוּא כִּפְנָא הִדָּא תְּקִיף
בֶּאֱרֵעָ דִּישְׁרָאֵל נֶפֶק גְּבֵרָא רַבָּא מִן בֵּית־לָחֶם יְהוּדָה וְאִזְלָא לְדוֹר בַּחֲקָלָא
דְּמוֹאָב הוּא וְאִיתְתִּיהָ וְאִנְתְּתִיהָ וְתִרְיָן בְּנוֹי:

1:1 Now it came about in the days when the judges governed, that there was a famine in the land. And a certain man of Bethlehem in Judah went to sojourn in the land of Moab with his wife and his two sons.

1:2 וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ נָעֳמִי וְשֵׁם שְׁנֵי־בָנָיו מַחֲלֹן וְכִלְיוֹן אֶפְרַתִּים
מִבֵּית לָחֶם יְהוּדָה וַיָּבֹאוּ שְׂדֵי־מוֹאָב וַיְהִי־שָׁם:

1:2 וְשׁוּם גְּבֵרָא אֱלִימֶלֶךְ וְשׁוּם אִתְתִּיהָ אִנְתְּתִיהָ נָעֳמִי וְשׁוּם תִּרְיָן בְּנוֹי מַחֲלֹן
וְכִלְיוֹן רַבְנִין מִן בֵּית־לָחֶם יְהוּדָה וְאִתּוֹ עַד חֲקָלָא חֲקָל מוֹאָב וְהוּוּ תִּמְן
רֹפְלִין:

1:2 The name of the man was Elimelech, and the name of his wife, Naomi; and the names of his two sons were Mahlon and Chilion, Ephrathites of Bethlehem in Judah. Now they entered the land of Moab and remained there.

1:3 וַיָּמָת אֱלִימֶלֶךְ אִישׁ נָעֳמִי וַתָּשָׂאֵר הִיא וּשְׁנֵי בָנֶיהָ:
1:3 וּמִית אֱלִימֶלֶךְ בַּעֲלָהּ דְּנָעֳמִי וְאִישְׁתָּאֲרַת הִיא אֲרַמְלָא וְתִרְיָן בְּנָהָא יִתְמִין:

1:3 Then Elimelech, Naomi's husband, died; and she was left with her two sons.

1:4 וַיִּשְׂאוּ לָהֶם נָשִׁים מֵאֲבִיּוֹת שָׁם הָאֶחָת עֹרְפָּה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית רוּת וַיָּגִשְׁבוּ שָׁם
כְּעֶשֶׂר שָׁנִים:

1:4 וְעִבְרוּ עַל גְּזִירַת מִימְרָא דִּיִּי נָסִיבוּ וְנִשְׁלּוּ לַהוֹן נָשִׁין נוֹכְרָאִין מִן בֵּית בְּנַת
מוֹאָב שׁוּם חֲדָא עֹרְפָּה וְשׁוּם תְּנִיתָא רוּת בְּרַת עֲגִלּוֹן מַלְכָּא דְּמוֹאָב וַיִּתִּיבוּ
תִּמְן כּוֹזְמִין עֶשֶׂר שָׁנִין:

1:4 They took for themselves Moabite women as wives; the name of the one was Orpah and the name of the other Ruth. And they lived there about ten years.

1:5 וַיָּמָוּתוּ גַם־שְׁנֵיהֶם מַחֲלֹן וְכִלְיוֹן וַתָּשָׂאֵר הָאִשָּׁה מִשְׁנֵי יְלָדֶיהָ וּמִאִשָּׁה:

1:5 וְעַל דְּעִבְרוּ עַל גְּזִירַת מִימְרָא דִּיִּי וְאִיתְחַתְנוּ בַּעֲמִין בַּעֲמִין נוֹכְרָאִין
אִיתְקַטְעוּ יוֹמִיּהוֹן וּמִיתוּ אִף תִּרְוִיּהוֹן מַחֲלֹן וְכִלְיוֹן בֶּאֱרֵעָ מְסַאֲבָתָא
וְאִשְׁתָּאֲרַת אִיתְתָּא מִתְּכָלָא מִתְּרִין בְּנָהָא וְאַרְמְלָא מִבַּעֲלָהָ:

1:5 Then both Mahlon and Chilion also died, and the woman was bereft of her two children and her husband.

1:6 וַתָּקָם הָיָא וּכְלָתֶיהָ וַתֵּשֶׁב מִשְׁדֵּי מוֹאָב כִּי שָׁמְעָה בְּשָׂדֵה מוֹאָב כִּי־פָקַד יְהוָה אֶת־עַמּוֹ לָתֵת לָהֶם לֶחֶם:

1:6 וּקְמַת הָיָא וּכְלָתֶהָ וַתֵּבֶת מִחֶקֶל מוֹאָב אֲרוֹם אֲרִי אֲתַבְסַּרְת בַּחֶקֶל מוֹאָב עַל פֹּם מִלֹּאכָא אֲרוֹם דְּכַר יֵי יֵת עַמִּיה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִיתָן לַהוּן לַחֲמָא בְּגִין זְכוּתֶיהָ דִּאֲבָצָן נְגוּדָא וּבְצִלוֹתֶיהָ דְּצִלֵי קָדָם יֵי הוּא בּוֹעִז חֲסִידָא:

1:6 Then she arose with her daughters-in-law that she might return from the land of Moab, for she had heard in the land of Moab that the LORD had visited His people in giving them food.

1:7 וַתֵּצֵא מִן־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה־שָׁמָּה וּשְׁתֵּי כְלָתֶיהָ עִמָּהּ וַתֵּלְכֶנָּה בְּדֶרֶךְ לָשׁוּב אֶל־אֶרֶץ יְהוּדָה:

1:7 וּנְפַקְת מִן אַתְרָא דִּי הוּת תַּמָּן וַתֵּרְתִּין כְּלָתֶהָ עִמָּהּ וּמֵהֲלָכָן בִּארְחָא לְמַתּוּב לָאֲרֵעַ יְהוּדָה:

1:7 So she departed from the place where she was, and her two daughters-in-law with her; and they went on the way to return to the land of Judah.

1:8 וַתֹּאמֶר נָעֲמִי לְשְׁתֵּי כְלָתֶיהָ לֵכְנָה שְׁבֹנָה אִשָּׁה לְבֵית אִמָּהּ (יַעֲשֶׂה) [יַעֲשֵׂן] יְהוָה עִמָּכֶם חֶסֶד כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתֶם עִם־הַמֵּתִים וְעִמָּדִי:

1:8 וַאֲמַרְת נַעֲמִי לְתַרְתִּין כְּלָתֶהָ אִיזִילְנָא תּוּבְנָא אִיתַתָּא לְבֵית אִמָּהּ יַעֲבַד יֵי עִמָּכוֹן טִיבּוֹ כִּמָּא דְּעַבְדַּתוֹן עִם בַּעֲלָכוֹן שְׁכִיבִיא דְּסַרְבַּתוֹן לְמַסֵּב גַּבְרִין בְּתַר מוֹתִיהוֹן וְעַמִּי דְּזַנְתוֹן וְסוּבַרְתוֹן יֵתִי:

1:8 And Naomi said to her two daughters-in-law, "Go, return each of you to her mother's house. May the LORD deal kindly with you as you have dealt with the dead and with me.

1:9 יִתֵּן יְהוָה לָכֶם וּמִצָּאֵן מְנוּחָה אִשָּׁה בֵּית אִשָּׁהּ וַתִּשָּׁק לָהֶן וַתִּשָּׂאנָה קוֹלָן וַתִּבְכִּינָה:

1:9 יְהִיב יֵי לָכוֹן אַגְר טַב שְׁלִים עַל טִיבּוּתָא דְּעַבְדַּתוֹן וּבִהּוּא אַגְר תִּשְׁכּוּחֹן נִיחָא חֲדָא וַחֲדָא לְבֵית בַּעֲלָהּ וְנִשְׁקַת לַהוּן וְנִשְׁלָן קִלְהוּן וּבְכִיאָן:

1:9 "May the LORD grant that you may find rest, each in the house of her husband." Then she kissed them, and they lifted up their voices and wept.

1:10 וַתֹּאמְרֶנָּה־לָּהּ כִּי־אַתְּךָ נָשׁוּב לְעַמֶּךָ: 1:10 וַאֲמָרְן לָהּ לֹא נָתוּב לְעַמָּנָא וּלְדַחֲלַתְנָא אֲרוֹם אִילְהֵן עַמְךָ נָתוּב לְעַמְךָ לְאַתְגִּיירָא:

1:10 And they said to her, "No, but we will surely return with you to your people."

1:11 וַתֹּאמֶר נָעֲמִי שְׁבֹנָה בְּנֹתִי לָמָּה תֵּלְכֶנָּה עִמִּי הָעוֹד־לִי בָנִים בְּמַעֵי וְהִיוּ לָכֶם לְאִנָּשִׁים:

1:11 וַאֲמַרְת נַעֲמִי תּוּבְנָא בְּרַתִּי לָמָּה דִּין אַתּוֹן אִזְלִין עַמִּי הָעוֹד כַּעַן אִית לִי וּוּלְדִין בְּמַעֵי וִיהוּן לָכוֹן לְגוּבְרִין:

1:11 But Naomi said, "Return, my daughters. Why should you go with me? Have I yet sons in my womb, that they may be your husbands?"

1:12 שְׁבֹנָה בְּנֹתִי לָכֵן כִּי זָקַנְתִּי מִהָיוֹת לְאִישׁ כִּי אֲמָרְתִּי יִשְׁלִי תִקְוָה גַּם הָיִיתִי הַלֵּילָהּ לְאִישׁ וְגַם יִלְדֹתִי בָנִים:

1:12 תִּיבְנָא בְּרַתִּי מִבְּחַרִּי אִיזִילְנָא לְעַמְךָ אֲרִי סִיבִית מִלְמַהוּי מִיבַעֲלָא לְגַבְר אֲרִי אֲמַרִית אִילוֹ אֲנָא רִיבָא אִית לִי סַבְר בְּרַם הוּיתִי מִבַּעֲלָא בְּלִילִיא לְגַבְר וּבְרַם הוּיתִי יִלְדָא בְּנִין:

1:12 "Return, my daughters! Go, for I am too old to have a husband. If I said I have hope, if I should even have a husband tonight and also bear sons,

1:13 הֲלֵהֶן תִּשְׁפָּרְנָה עַד אֲשֶׁר יִגְדְּלוּ הֲלֵהֶן תִּעֲנֶנָּה לְבִלְתִּי הִיּוֹת לְאִישׁ אֶל בְּנֹתֵי כִּי־מֵר־לִי מָאֹד מִכֶּם כִּי־צָאָה בִּי יְדִיהוָה:

1:13 דִּילְמָא לְהוֹן אַתּוֹן מַתִּינִין עַד דִּי יִרְבוּן כְּאַיְתָא דְנִשְׂרָא לִיבָם קִלִּיל לְמַסְבִּיָּה לְגַבְרָה הַבְדִּילְהוֹן אַתּוֹן יִתְבֵּן עֲגִינִין עֲגִימִין בְּדִיל דְלֹא לְמַהוּי מַתְנַסְבֵּן לְגַבְרָה בְּבַעוּ בְּרִיתִי לֹא תִמְרֹרֻן נַפְשִׁי אַרוּם מְרִיר לִי מִנְכוּן אַרוּם נִפְקַת בִּי מַחַת מִן־קֶדֶם יִי:

1:13 would you therefore wait until they were grown? Would you therefore refrain from marrying? No, my daughters; for it is harder for me than for you, for the hand of the LORD has gone forth against me."

1:14 וַתִּשְׁנֶה קוֹלָן וַתִּכְפֹּינָה עוֹד וַתִּשָּׁק עֲרַפָּהּ לַחֲמוּתָהּ וְרוּת דָּבְקָה בָּהּ:

1:14 וְנִשְׁלָן קִלְהוֹן וּבְכִיִּין עוֹד זִמְנָא אַחֲרָן[א] וְנִשְׁקַת עֲרַפָּה לַחֲמוּתָהּ[וּ] וְאִזְלַת רוּת לְאוּרָחָה וְרוּת אִידְבַּקַת בָּהּ:

1:14 And they lifted up their voices and wept again; and Orpah kissed her mother-in-law, but Ruth clung to her.

1:15 וַתֹּאמֶר הִנֵּה שָׁבָה יְבֻמָּתְךָ אֶל־עַמָּהּ וְאֶל־אֱלֹהֶיהָ שׁוּבִי אַחֲרַי יְבֻמָּתְךָ:

1:15 וְאָמְרַת הֵא תַבֵּת יְבֻמָּתְךָ לוֹת עַמָּה וְלוֹת דַּחְלַתְהָ[א] תוּבִי בְתֵר יְבֻמָּתְךָ לַעֲמֹךְ וּלְדַחְלַתְךָ:

1:15 Then she said, "Behold, your sister-in-law has gone back to her people and her gods; return after your sister-in-law."

1:16 וַתֹּאמֶר רוּת אֶל־תִּפְגְּעִי־בִי לְעֻזְבְּךָ לָשׁוּב מֵאַחֲרֶיךָ כִּי אֶל־אֲשֶׁר תֵּלְכִי אֵלַי וּבְאֲשֶׁר תֵּלִינִי אֵלָיון עִמָּךְ עַמִּי וְאֱלֹהֶיךָ אֱלֹהֵי:

1:16 וְאָמְרַת רוּת לֹא תִקְנִיטִי בִּי לְמַשְׁבָּקִיךְ לְמַתוּב מִן־בְּחֵרִיךְ אַרוּם תֵּאִיבְנָא אֲנִי לְאִיתְגִּיירָא אָמְרַת נַעֲמִי אַתְּפַקְדָּנָא לְמִיטֵר שְׂבִיא וְיוֹמֵי־טַבִּין בְּדִיל דְלֹא לְהִלְכָא בַר מַתְרִין אֶלְפִין אֲמִינָן אָמְרַת רוּת לְכָל מָאן דְאִזְלַת אִזִּיל אָמְרַת נַעֲמִי אַתְּפַקְדָּנָא[נָא] דְלֹא לְמִיבֵת כַּחַדָּא עִם עַמְמִיא אָמְרַת רוּת לְכָל אַתֵּר דְתִיבּוּתִי אִיבֵת אָמְרַת נַעֲמִי אַתְּפַקְדָּנָא לְמִיטֵר שִׂית מֵאָה וְתַלְת־עֶסֶר פִּיקוּדִיא אָמְרַת רוּת מָה דְנִשְׁרִין עִמָּךְ אֲנִשׁוּר אַהָא נִשְׁרָן[א] כְּאִילוּ הוּוּ עַמִּי מִן־קֶדֶמַת דְנָא אָמְרַת נַעֲמִי אַתְּפַקְדָּנָא דְלֹא לְמַפְלַח פִּלְחָן נוֹכְרָאָה אָמְרַת רוּת אֱלֹהֶיךָ הוּא אֱלֹהֵי:

1:16 But Ruth said, "Do not urge me to leave you or turn back from following you; for where you go, I will go, and where you lodge, I will lodge. Your people shall be my people, and your God, my God.

1:17 בְּאֲשֶׁר תָּמוּתִי אָמוּת וְשָׁם אֶקְבֹּר כֹּה יַעֲשֶׂה יְהוָה לִי וְכֹה יִסֵּף כִּי הַמּוֹת יִפְרִיד בֵּינִי וּבֵינֶךָ:

1:17 אָמְרַת נַעֲמִי אִית לְנָא אַרְבַּע דִּינִי מוּתָא לְחִיִּיבִיא רְגִימַת אַבְנִין וְיִקִּידַת נוּרָא וְקִטִּילַת סִיפָא וְצִלִּיבַת קִיסָא אָמְרַת רוּת כָּל דְתִימּוּתִי אִימּוּת אָמְרַת נַעֲמָן אִית לְנָא בֵּית־קְבוּרַתָּא[נָא] תַלַּת אֲמִין אָמְרַת רוּת וְתִמְן אַהָא קְבִירָא וְלֹא תוּסִיפִי לְמַלְלָא עוֹד כְּדָנָן יַעֲבֹד יִי לִי וְכְדָנָן יוּסִיף עָלִי אַרוּם מִיתָה מוּתָא יִפְרִישׁ בֵּינִי וּבֵינֶיךָ:

1:17 "Where you die, I will die, and there I will be buried. Thus may the LORD do to me, and worse, if anything but death parts you and me."

1:18 וַתֵּרָא כִּי־מַחֲמֶצֶת הִיא לְלֶכֶת אִתָּהּ וַתַּחְדֹּל לְדַבֵּר אֵלֶיהָ:

1:18 וַחֲזַת אַרוּם מַחֲמֶלְמָה הִיא לְמִיָּהֵךְ לְמִיזִל עַמָּה וּפִסְקַת מְלַמְלָלָא לָהּ:

1:18 When she saw that she was determined to go with her, she said no more to her.

1:19 וַתֵּלֶכְנָה שְׁתֵּיהֶם עַד־בֶּאֱנָה בֵּית לָחֶם וַיְהִי כְּבֹאֲנָהּ בֵּית לָחֶם וַתֵּהָם
כָּל־הָעִיר עָלֵיהֶן וַתֹּאמְרָנָה הַזֹּאת נָעֲמִי:
1:19 ואִזְלָנָה תְרוּיָהוּן עַד דַּעֲלֹן לְבֵית־לָחֶם וְהוּהָ בְּמִיעֲלָהוּן לְבֵית־לָחֶם
וַאֲרִגִּישׁוּ כָל יִתְבִּי קֶרְתָּא עִלּוּיָהוּן וַאֲמִרֵן הֲדָא נְעֲמִי:

1:19 So they both went until they came to Bethlehem. And when they had come to Bethlehem, all the city was stirred because of them, and the women said, "Is this Naomi?"

1:20 וַתֹּאמֶר אֲלֵיהֶן אֶל־תִּקְרָאנָה לִי נְעֲמִי קִרְאָן לִי מָרָא כִּי־הָמָר שָׁדִי לִי
מָאֵד:
1:20 וַאֲמַרְתָּ לְהוּן לֹא תִהְיוּן קָרֵן לִי נְעֲמִי קָרֵן לִי מִרִּירַת נַפְשׁ אַרוּם אֲמַרֶּר
לִי שָׁדִי לְחֲדָא:

1:20 She said to them, "Do not call me Naomi; call me Mara, for the Almighty has dealt very bitterly with me.

1:21 אֲנִי מָלְאָה הֶלְכְּתִי וְרִיקָם הֵשִׁיבֵנִי יְהוָה לָמָּה תִקְרָאנָה לִי נְעֲמִי וַיְהוּהָ
עָנָה בִּי וְשָׁדִי הִרְעָה לִּי:
1:21 אֲנָא מְלִיא אִזְלִית מִבְּעָלִי וּמִבְּנִי וּרְקִנִיא וּרִיקְנָא אֲתִיבֵנִי יְיָ מִנְהוּן לְמָא
דָּנָן אֲתוּן קָרֵן לִי נְעַסְנָן וּמִן־קֶדָם יְיָ אֲסַתְהִיד בִּי חֻבְתִּי וְשָׁדִי אֲבֹאֵשׁ לִי:
1:21 "I went out full, but the LORD has brought me back empty. Why do you call me Naomi, since the LORD has witnessed against me and the Almighty has afflicted me?"

1:22 וַתָּשָׁב נְעֲמִי וְרוּת הַמּוֹאֲבִיָּה כֻלָּתָהּ עִמָּהּ הִשְׁבָּה מִשָּׁדִי מוֹאָב וְהָמָּה בָּאוּ
בֵּית לָחֶם בְּתַחֲלַת קִצִּיר שְׁעָרִים:
1:22 וַיְתִיבַת נְעֲמִי וְרוּת מוֹאֲבִיתָא כֻלָּתָהּ עִם[הָ] דַתְּבַת מַחְקַל מוֹאָב וַאֲיִנוּן עַלֹן
לְבֵית־לָחֶם בְּמַעֲלֵי יוֹמָא דַּפְסַח[אָן] וּבַהֲהוּא יוֹמָא שְׁרִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִיחָצַד
יֵת עוֹמְרָא דַּאֲרֻמוֹתָא דִּהוּהָ מִן שְׁעָרִין:
1:22 So Naomi returned, and with her Ruth the Moabite, her daughter-in-law, who returned from the land of Moab. And they came to Bethlehem at the beginning of barley harvest.

2:1 וּלְנַעֲמִי (מִידָע) [מִידָע] לְאִישָׁהּ אִישׁ גִּבּוֹר חָיִל מִמִּשְׁפַּחַת אֱלִימֶלֶךְ וְשֵׁמוֹ
בְּעָז:
2:1 וּלְנַעֲמִי אֲשַׁתְּמוֹדַע לְגַבְרָה גִּבּוֹר תְּקִיף מִזְרַעֵי מִן יִיחוּס אֱלִימֶלֶךְ[ן]
וְשִׁמְיָה בְּעָז:

2:1 Now Naomi had a kinsman of her husband, a man of great wealth, of the family of Elimelech, whose name was Boaz.

2:2 וַתֹּאמֶר רֹוּת הַמּוֹאֲבִיָּה אֶל־נְעֲמִי אֶלְכָּה־נָּא הַשָּׂדֶה וְאֶלְקָטָה בְּשִׁבְלִים אַחֲרֵי
אֲשֶׁר אֲמָצֵא־חֵן בְּעֵינָיו וַתֹּאמֶר לָהּ לְכִי בָתִּי:
2:2 וַאֲמַרְתָּ רֹוּת מוֹאֲבִיתָא לֹוּת נְעֲמִי אִזִּיל כָּאן בַּחְקֵל[אָן] וַאֲכַנּוּשׁ בְּשׁוּבֵלָן בַּתֶּר
דַּאֲשַׁכַּח רַחֲמִין בְּעֵינָיו וַאֲמַרְתָּ לָּהּ אִזִּילִי בְּרַתִּי:

2:2 And Ruth the Moabite said to Naomi, "Please let me go to the field and glean among the ears of grain after one in whose sight I may find favor." And she said to her, "Go, my daughter."

2:3 וַתֵּלֶךְ וַתָּבוֹא וַתִּלְקֹט בַּשָּׂדֶה אַחֲרֵי הַקִּצְרִים וַיִּקֶּר מִקְלָהּ חֶלֶקֶת הַשָּׂדֶה
לְבָעִז אֲשֶׁר מִמִּשְׁפַּחַת אֱלִימֶלֶךְ:
2:3 וַאֲזִלַּת וְעִלַּת וּכְנַשְׁתָּ בַּחְקֵלָא בַּתֶּר חֲצוּדִיא חֲצוּדִיא וַאֲרַע אֲרַעֵהָ אַחְסַנַּת
חֲקֵלָא דִּהוּהָ לְבֻעִז דָּמֵן יִיחוּס אֱלִימֶלֶךְ:

2:3 So she departed and went and gleaned in the field after the reapers; and she happened to come to the portion of the field belonging to Boaz, who was of the family of Elimelech.

2:4 וַהֲנֵה-בָּעַז בָּא מִבֵּית לָחֶם וַיֹּאמֶר לַקֹּצְרִים יְהוָה עִמָּכֶם וַיֹּאמְרוּ לוֹ יְבָרְכֶךָ יְהוָה:

2:4 והא בעז אתא מבית-לחם ואמר לחצודיא יהא מימרא דיי בסעדכון ואמרו יברכינך ייי:

2:4 Now behold, Boaz came from Bethlehem and said to the reapers, "May the LORD be with you." And they said to him, "May the LORD bless you."

2:5 וַיֹּאמֶר בָּעַז לְנַעֲרוֹ הַנֹּצֵב עַל-הַקֹּצְרִים לְמִי הַנַּעֲרָה הַזֹּאת:
2:5 ואמר בעז לעולימיה דמני רב על חצודיא לאידין אומא ריבא היא הדא:
2:5 Then Boaz said to his servant who was in charge of the reapers, "Whose young woman is this?"

2:6 וַיַּעַן הַנַּעַר הַנֹּצֵב עַל-הַקֹּצְרִים וַיֹּאמֶר נַעֲרָה מוֹאֲבִיָּה הִיא הַשָּׁבָה עִם-נָנְעִמִי מִשָּׂדֶה מוֹאֵב:

2:6 ואתב עולימא דאתמני רב על חצודיא ואמר ריבא מן עמא דמוא[ב] דתבת ואתגיררת עם נעמי מחקל מואב:

2:6 The servant in charge of the reapers replied, "She is the young Moabite woman who returned with Naomi from the land of Moab."

2:7 וַתֹּאמֶר אֶלְקָטָה-נָא וְאֶסְפֹּתִי בְּעֵמְרִים אַחֲרֵי הַקֹּצְרִים וַתְּבוֹא וַתַּעֲמֹד מֵאֶזְ הַבֹּקֶר וְעַד-עֵתָה זֶה שְׁבֵתָהּ הַבֵּית מְעַט:
2:7 ואמר[ת] אצבור כען ואכנוש שובלין באולמיא מה דמשתאר על-אפי ארעא בתר חצודיא ואתת וקמת ואיתעכבת כאן מקדם צפרא עד כען פון זעיר דין דיתבא בביתא ציבחר:
2:7 "And she said, 'Please let me glean and gather after the reapers among the sheaves.' Thus she came and has remained from the morning until now; she has been sitting in the house for a little while."

2:8 וַיֹּאמֶר בָּעַז אֶל-רוּת הָלֹא שָׁמַעַתְ בָּתִּי אֶל-תַּלְכִּי לִלְקֹט בְּשָׂדֶה אֲחֵר וְגַם לֹא תַעֲבֹרִי מִזֶּה וְכֹה תְדַבְּקִין עִם-נַעֲרָתִי:
2:8 ואמר בעז לות רות הלא קבילת מני ברתי לא תהכין למצבור שובלין בחק[ל] אחרן ואף לא תעיברי מכא למהך לאומא אחריתי והכא תיתוספין עם עולמתיי:

2:8 Then Boaz said to Ruth, "Listen carefully, my daughter. Do not go to glean in another field; furthermore, do not go on from this one, but stay here with my maids."

2:9 עֵינֶיךָ בְּשָׂדֶה אֲשֶׁר-יִקְצְרוּן וְהִלַּכְתְּ אַחֲרֵיהֶן הָלֹא צִוִּיתִי אֶת-הַנַּעֲרִים לְבִלְתִּי נִגְעָךָ וְצִמְתְּ וְהִלַּכְתְּ אֶל-הַפְּלִים וְשָׁתִית מֵאֲשֶׁר יִשְׁאֲבוּן הַנַּעֲרִים:
2:9 תהא מסתכלא בחקל[א] די יחצדון תמן ותהכי בתריהון הלא פקידין[ת] ית עולימיא בדיל דלא יקרבון ביך לביש ובעידן דאת צחיא למוי אזילי למניא ותהא שתיא מן מוי דיימלון עולימיא:

2:9 "Let your eyes be on the field which they reap, and go after them. Indeed, I have commanded the servants not to touch you. When you are thirsty, go to the water jars and drink from what the servants draw."

2:10 וַתִּפֹּל עַל-פָּנֶיהָ וַתִּשְׁתַּחוּ אֶרֶצָה וַתֹּאמֶר אֵלָיו מְדוּעַ מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ לְהַפְרִינִי וְאֲנֹכִי נָכְרִיָּה:

2:10 ונפלת על אפהא וסגידת על ארעא ואמרת ליה מא דין אשכחית רחמין בעינך[ן] לאישתמודעתני ואנא מעמא נכראה מבנתהון דמואב דלא אידכי למיעל בכנישת[א] דיי:

2:10 Then she fell on her face, bowing to the ground and said to him, "Why have I found favor in your sight that you should take notice of me, since I am a foreigner?"

2:11 וַיַּעַן בְּעֹז וַיֹּאמֶר לָהּ הֲגֵד הַגֵּד לִי כָּל אֲשֶׁר-עָשִׂיתְ אֶת-חַמּוּתְךָ אַחֲרֵי מוֹת אִישׁךָ וַתַּעֲזָבִי אָבִיךָ וְאִמְךָ וְאֶרֶץ מוֹלַדְתְּךָ וַתֵּלְכִי אֶל-עַם אֲשֶׁר לֹא-יָדַעְתָּ תַּמּוּל שְׁלֹשׁוֹם:

2:11 וַאֲתִיב בְּעֹז וַאֲמַר לָהּ אֵיתָחוּאָה אֵיתָחוּי לִי עַל מִימַר חַכִּימִן[א] דְּכַד גִּזַּר יְיִי עֲלֵיהוֹן עַל נֹקְבִיהוֹן לֹא גִזַּר אֵילָהֶן עַל גּוֹבְרִיא וַאֲיִתָאמַר עָלִי בְּנֹבָא[ה] דַּעֲתִידִין לְמִיפָק מִנִּיךְ מַלְכִין וְנִבְיָאִין בְּגִין שִׁיבּוּתָא דַּעֲבַדְתָּ עִם חַמּוּתְךָ דַּפְרַנְסַת יִתָּה בְּתַר דְּמִית בַּעֲלִיךָ דַּשְּׁבַקְתָּ דַּחֲלַתְךָ וְעַמְךָ וּבִתְ-אֲבִיךָ וַאֲמַן וְאַרְעָא יִלְדוּתְךָ וְאִזְלַת לֹאֲיִתְגִּירָא וְלִמִּיתָב בֵּין עַם דְּלֹא אִישְׁתַּמּוּדַע לְךָ מֵאֵיתָמַלִּי וּמִדְּקַמּוּהִי:

2:11 Boaz replied to her, "All that you have done for your mother-in-law after the death of your husband has been fully reported to me, and how you left your father and your mother and the land of your birth, and came to a people that you did not previously know.

2:12 יִשְׁלָם יְהוָה פְּעֻלָּךְ וַתְּהִי מְשַׁכְּרָתְךָ שְׁלָמָה מִעַם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר-בָּאת לְחַסּוֹת תַּחַת-כְּנָפָיו:

2:12 יִגְמוּל יְיִי לִיךְ גַּמּוּל טָב בַּעֲלָם[א] הָדִין עַל עוֹבְדִיךָ טָב וַיְהִי אֲגִרִיךָ שְׁלִימָא לַעֲלֵמָא דַּאֲתִי מִן-קֶדֶם יְיִי אֱלֹהֵ[א] דִּישְׂרָאֵל דַּאֲתַת לֹאֲתַגִּירָא וְלֹאֲיִתְחַסָּאָה תַּחוּת טַלַּל שְׁכִינַת יִקְרִיָּה וְבִי הִיא זְכוּתָא תַּשְׁתַּזְבִּין מִן דִּין גִּיהִנָּם לְמַהוּי חוֹלְקִיךָ עִם שָׂרָה רַבְקָה רַחֵל וְלֹאָה:

2:12 "May the LORD reward your work, and your wages be full from the LORD, the God of Israel, under whose wings you have come to seek refuge."

2:13 וַתֹּאמֶר אִמְצָא-חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנִי כִּי נִחַמְתָּנִי וְכִי דִבַּרְתָּ עַל-לֵב שְׁפַחְתָּךְ וְאֲנֹכִי לֹא אֶהְיֶה כְּאֶחָת שְׁפַחְתִּיךָ:

2:13 וַאֲמַרְתָּ אֲשַׁכְּחִית רַחֲמִין קִדְסַן[ךָ] רִיבּוּנִי אַרוּם נִיחַמְתָּנִי לֹאֲכַשְׁרוּתִנִי לְמִידְכִי בַּקְהֵלָא דִּיִּי וְאַרוּם מַלְלַתָּא תַּנְחוּמִין עַל לִיב אַמְתָּךְ דַּאֲבַטַּחְתָּנִי לְמִיחָסָן לַעֲלֵמָא דַּאֲתִי הִי כַּצְדָּקוּתָא וְאַנָּא לִית לִי זָכוּ לְמִיְהוּי חוֹלְקִי לַעֲלֵמָא דַּאֲתִי אִפִּילוּ עִם חַדָּא מִן אַמְהַתְךָ:

2:13 Then she said, "I have found favor in your sight, my lord, for you have comforted me and indeed have spoken kindly to your maidservant, though I am not like one of your maidservants."

2:14 וַיֹּאמֶר לָהּ בְּעֹז לֵעֵת הָאֵכֶל גְּשִׁי הֶלֶם וְאָכַלְתָּ מִן-הַלֶּחֶם וְטָבַלְתָּ בַּתַּרְךָ בַּחֲמִין וַתֵּשֶׁב מִצַּד הַקּוֹצֵרִים וַיַּצְבֹּט-לָהּ קָלִי וַתֹּאכַל וַתִּשְׂבַּע וַתֵּתֶר:

2:14 וַאֲמַר לָהּ בְּעֹז לַעֲיִדִין סַעוּדַתָּא קְרוּבִי הִלְכָּא הַכָּא וְתִיכּוּל מִן לַחֲמָא וְטַמִּישִׁי סַעֲדִיךָ בַּתְּבַשִּׁילָא דַּאֲתַבְשַׁל בַּחֲלָא וַיִּתִּיבַת בַּסֶּטֶר חֲצוּדִיא וְאוּשִׁיט לָהּ קִמַּח קָלִי וְאָכַלְתָּ וְשִׁבַּעַת וְשִׁירַת:

2:14 At mealtime Boaz said to her, "Come here, that you may eat of the bread and dip your piece of bread in the vinegar." So she sat beside the reapers; and he served her roasted grain, and she ate and was satisfied and had some left.

2:15 וַתָּקָם לְלַקֵּט וַיֵּצֵאוּ אֶת-נַעֲרָיו לֵאמֹר גַּם בֵּין הָעִמָּרִים תִּלְקָט וְלֹא תִכְלִימוּהָ:

2:15 וְקָמַת לְמַצְבֵּר שׁוֹבְלִין וּפְקַד בּוּעֹז יֵת עוֹלִימוּי לְמִיסָרָן אַף בִּינִי אוֹלְמִיא תְּהִי צְבִירָא וְלֹא תַכְסִּפּוּנָה:

2:15 When she rose to glean, Boaz commanded his servants, saying, "Let her glean even among the sheaves, and do not insult her.

2:16 וְגַם שְׁלֵתֶשְׁלוּ לָהּ מִן-הַצִּבְתִּים וְעִזְבֹּתָם וְלִקְטָהּ וְלֹא תִגְעְרוּ-בָּהּ:

2:16 ואף מיתר תתרון לה מן עתריא ותשבקונן למהוי צברא ולא תנזפון בה:

2:16 "Also you shall purposely pull out for her *some grain* from the bundles and leave *it* that she may glean, and do not rebuke her."

2:17 ותלקט בשדה עד-הערב ותחבט את אשר-לקטה ויהי כאיפה שערים:

2:17 וצברת שובלין בחקלא עד רמשא ודשת ית שובלין וצברת והות

שיעוריהון כתלת סאין שערין:

2:17 So she gleaned in the field until evening. Then she beat out what she had gleaned, and it was about an ephah of barley.

2:18 ותשא ותבוא העיר ותרא חמותה את אשר-לקטה ותוצא ותתן-לה את אשר-הותרה משבעה:

2:18 וסוברת ועלת לקרתא וחמת וחזת חמותה ית מה דכנשת ואפקת מן תרמילא ויהבת לה ית מזונא דשיירת לה משבעה:

2:18 She took *it* up and went into the city, and her mother-in-law saw what she had gleaned. She also took *it* out and gave Naomi what she had left after she was satisfied.

2:19 ותאמר לה חמותה איפה לקטת היום ואנה עשית יהי מפירך ברוך ותגד לחמותה את אשר-עשתה עמו ותאמר שם האיש אשר עשיתי עמו היום בעז:

2:19 ואמרת לה חמותה לאן צברת יומא דין ולאן אישתדלת למיעבר עמיה יהא גברא דאשתמודע לך מברך וחויאת לחמות[ה] ית דאשתדלא למעבר[ה] עמיה ואמרת שום גברא רבא דאשתדלית עמיה יומא דין מתקרי בעז:

2:19 Her mother-in-law then said to her, "Where did you glean today and where did you work? May he who took notice of you be blessed." So she told her mother-in-law with whom she had worked and said, "The name of the man with whom I worked today is Boaz."

2:20 ותאמר נעמי לכלתה ברוך הוא ליהוה אשר לא-עזב חסדו את-החיים ואת-המתים ותאמר לה נעמי קרוב לנו האיש מגאלנו הוא:

2:20 ואמרת נעמי לכלתה בריך מברך הוא מפום קודש[אן] דיי דלא שבק טיבותי[ה] עם חייא ועם מתיא ואמרת לה נעמי קריב לנא גברא מפרקנא הוא:

2:20 Naomi said to her daughter-in-law, "May he be blessed of the LORD who has not withdrawn his kindness to the living and to the dead." Again Naomi said to her, "The man is our relative, he is one of our closest relatives."

2:21 ותאמר רות המואבית גם כן-אמר אלי עם-הנערים אשר-לי תדבקין עד אם-כלו את כל-הקציר אשר-לי:

2:21 ואמרת רות מואביתא אף ארום אמר לי עם ריביא דילי תיתוספין עד-זמן דכי ישיצון ית כל חצדיא דילי:

2:21 Then Ruth the Moabite said, "Furthermore, he said to me, 'You should stay close to my servants until they have finished all my harvest.'"

2:22 ותאמר נעמי אל-רות פלטה טוב בתי כי תצאי עם-נערותיו ולא יפגעו בך בשדה אחר:

2:22 ואמרת נעמי לות רות כלתה שפיר ברתי ארום תפקין עם עולימתוי ולא יערעון יתיך בחקל אוחרן:

2:22 Naomi said to Ruth her daughter-in-law, "It is good, my daughter, that you go out with his maids, so that *others* do not fall upon you in another field."

2:23 ותדבק בנערות בעז ללקט עד-פלות קציר-השערים וקציר החטים ותשב

אֶת־חֲמוּתָהּ:

2:23 ואִידְבַּקְתָּ בַעֲוֹלִימֹתָיו דְּבַעַז לַמֶּלֶקֶט עַד דְּשִׁיצִי חֲצַד שְׁעָרִין וְחֲצַד חֲנֹטִין וַיִּתִּיבַת עִם חֲמֹתָהּ:

2:23 So she stayed close by the maids of Boaz in order to glean until the end of the barley harvest and the wheat harvest. And she lived with her mother-in-law.

3:1 וַתֹּאמֶר לָהּ נָעֲמִי חֲמוּתָהּ בְּתִי הֲלֹא אֶבְקֶשְׁלָךְ מִנוּחַ אֲשֶׁר יִיטֵב־לָךְ:

3:1 וַאֲמַרְתָּ לָהּ נָעֲמִי חֲמוּתָהּ בְּרַתִּי בְּשִׁבוּעָה לֹא לִית אֲנִי אֲנוּחַ עַד־זֶמֶן דִּיתַבַּע לִיךְ נִיחָא דִּיּוֹטִיב לָךְ:

3:1 Then Naomi her mother-in-law said to her, "My daughter, shall I not seek security for you, that it may be well with you?"

3:2 וְעַתָּה הֲלֹא בָּעַז מִדַּעַתְנוּ אֲשֶׁר הָיִית אֶת־נַעֲרוֹתַי הִנֵּה־הוּא זֶרֶה אֶת־גֶּרֶן הַשְּׁעָרִים הַלֵּילָהּ:

3:2 וְכַעַן הֲלֹא בֹועַז דַּאִישְׁתַּמּוּדַע לֹא דִהוּיִת בַּחֲקֵלָא עִם עוֹלִימֹתָיו הֵא הוּא מִבְּדַר יֵת אִידֶר דְּשְׁעָרִין בְּרוּחָא עַד צַפְרָא דְּלִילִיא:

3:2 "Now is not Boaz our kinsman, with whose maids you were? Behold, he winnows barley at the threshing floor tonight.

3:3 וְרַחֲצִית וְסָכַת וְשִׁמַּת (שְׁמִלְתִּיךְ) [שְׁמִלְתִּיךְ] עָלֶיךְ (וַיְרַדְתִּי) [וַיְרַדְתִּי] הַגֶּרֶן אֶל־תַּוְדְּעִי לְאִישׁ עַד פִּלְתּוֹ לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת:

3:3 וְתַחֲלִילִי בְּמִיא וְתַסּוּכִי בּוֹסְמָנִין וְתַשׁוּיָאִי תַכְשִׁיטִיךְ עָלֶיךְ וְתַחֲתִין לְאֶדְרָנָא לֹא תִיתַפְרַסְמִי לְגַבֵּר עַד־זֶמֶן שִׁיצַאִיתִיה לְמִיכַל וּלְמַשְׁתִּי:

3:3 "Wash yourself therefore, and anoint yourself and put on your *best* clothes, and go down to the threshing floor; *but* do not make yourself known to the man until he has finished eating and drinking.

3:4 וַיְהִי בְּשָׁכְבוֹ וַיִּדְעַת אֶת־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁכַּב־שָׁם וּבָאת וְגִלִית מְרַגְלָתִיו (וְשָׁכַבְתִּי) [וְשָׁכַבְתִּי] וְהוּא יִגִּיד לָךְ אֶת אֲשֶׁר תַּעֲשִׂין:

3:4 וְהוּי בַעֲדִין דְּמַכִּיה וְתַדַּעִין יֵת אַתְרָא דְּדַמּוּךְ תַּמָּן וְתַעֲלִי וְתַגְלִיאִי יֵת רִיגְלוֹי וְתַדְמִיכִי וְתַדְמּוּכִי וְתַהָא שְׁאִילָא מִינִיה עִיטָא וְהוּא יַחֲוִי לָךְ בַּחֲמַתִּינָהּ יֵת דְּתַעֲבַדִּין:

3:4 "It shall be when he lies down, that you shall notice the place where he lies, and you shall go and uncover his feet and lie down; then he will tell you what you shall do."

3:5 וַתֹּאמֶר אֵלֶיהָ כָּל אֲשֶׁר־תֹּאמְרִי (כך) [אֵלַי] אַעֲשֶׂה:

3:5 וַאֲמַרְתָּ לָהּ כָּל דִּי תִימְרִין לִי אַעֲבִיד:

3:5 She said to her, "All that you say I will do."

3:6 וַתֵּרֶד הַגֶּרֶן וַתַּעַשׂ כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּתָהּ חֲמוּתָהּ:

3:6 וְנַחֲתַת לְאֶדְרָא וְעַבַּדַת כְּכֹל דִּי פַקְדַת חֲמוּתָהּ:

3:6 So she went down to the threshing floor and did according to all that her mother-in-law had commanded her.

3:7 וַיֹּאכַל בָּעַז וַיִּשְׁתַּ וַיִּיטֵב לְבָבוֹ וַיָּבֹא לִשְׁכַב בְּקֶצֶה הָעֶרְמָה וַתָּבֹא בִלָּט וַתִּגַּל מְרַגְלָתִיו וַתִּשְׁכַּב:

3:7 וַאֲכַל בָּעַז וְשָׁתִי וְאוֹטִיב לִיבִיה וּבְרִיךְ שְׁמָא דִּיּוֹ דַּקְבַּל צְלוּתִיה וְאַעֲדִי כַפְנָא מֵאַרְעָנָא [דִּישְׁרָנָא] וְאַתָּא לְדַמְכָּא בַסְטֶר עֲרִימָתָא וְעַלַת רוּת בְּרוּז וְגִלְיָאנָתָן רִגְלוֹי וְדַמְכַת:

3:7 When Boaz had eaten and drunk and his heart was merry, he went to lie down at the end of the heap of grain; and she came secretly, and uncovered his feet and lay down.

3:8 וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה וַיַּחְרַד הָאִישׁ וַיִּלָּפֶת וַהֲנֵה אִשָּׁה שֹׁכֶבֶת מְרֻגְלָתוֹ:
 3:8 והוּהוּ בַּפִּלְגֹּת לַיְלִיא וַתְּהוּא וַתּוּה גְּבֵרָא וַרְתָּת וַאֲיִתְרֻכִּיךְ בִּישְׁרִיָּה
 כְּלִיפְתָּא מִן רְתִיתָא וַחֲמָא וְהָא אִיתְתָּא דִּמְכָא כָּל-קַבְל רְגִלּוּי וַתִּקַּף וַכַּבֵּשׁ
 יַצְרִיָּה וְלֹא קָרִיב לִוְתָּה הִיכְמָא דַּעֲבַד יוֹסֵף צְדִיקָא דְסָרַב לְמִיקָרֵב לִוְתָּ
 מְצִרִיתָא] אִיתְתָּ רִיבּוּנִיָּה וְהִיכְמָא דַּעֲבַד פִּלְטִיָּאל בֶּן בֵּר לִישׁ חֲסִידָא דְדַעֲנָן
 סִיפָא בֵּין מִימְרִיָּה בְּסָרִיָּה וּבֵין מִיכָל בַּת שְׂאוּל אִיתְתָּ דּוּד דְסָרַב לְמִיקָרֵב
 לִוְתָּה:

3:8 It happened in the middle of the night that the man was startled and bent forward; and behold, a woman was lying at his feet.

3:9 וַיֹּאמֶר מִי-אַתְּ וַתֹּאמֶר אֲנִי רֹתָא אֲמַתְךָ וּפְרִשְׁתָּ כְּנָפֶךָ עַל-אֲמַתְךָ כִּי גֹאֵל
 אָתָּה:

3:9 וַאֲמַר מֶאֱן אַתְּ אַנְתָּ בְּרַתִּי וַאֲמַרְתָּ אֲנֵא רֹתָא אֲמַתְךָ וַיִּתְקַרֵּי שְׁמֶךָ עַל
 אֲמַתְךָ לְמַסְבִּי לְאִינְתּוֹ לְאִתּוֹ אֲרִי פְרִיק אַתְּ אַנְתָּ:

3:9 He said, "Who are you?" And she answered, "I am Ruth your maid. So spread your covering over your maid, for you are a close relative."

3:10 וַיֹּאמֶר בְּרוּכָה אַתְּ לַיהוָה בְּתִי הֵיטֵבְתָּ חֲסִידְךָ הָאַחֲרוֹן מִן-הָרֵאשׁוֹן
 לְבִלְתִּי-לָכֶת אַחֲרֵי הַבְּחוּרִים אִם-דָּל וְאִם-עָשִׁיר:

3:10 וְאִם] בְּרִיכָא אַתְּ אַנְתָּ קְדָם יִי בְּרַתִּי אוֹשְׁבַת שְׁבוּתִיךָ בְּתֵרָאִי מִן-קְדָמָאִי
 דְּאִיתְנִיירַת וּבְתֵרָאִי דַּעֲבַדַת גְּרַמִּיךָ כְּאִיתָא] דְּנִטְרָא לִיבָם עַד-זְמַן דִּיירְבִי
 דְּלֹא לְמַהֲךָ בְּתֵר רֹבִין לְמַעֲבַד זֶנוּ עֲמַהוֹן אִם מַסְכָּן אִם עֲתִיר:

3:10 Then he said, "May you be blessed of the LORD, my daughter. You have shown your last kindness to be better than the first by not going after young men, whether poor or rich."

3:11 וְעַתָּה בְּתִי אַל-תִּירָאִי כָּל אֲשֶׁר-תֹּאמְרִי אַעֲשֶׂה-לָּךְ כִּי יוֹדַעַת כָּל-שְׂעַר עַמִּי
 כִּי אִשָּׁת חַיִּל אַתְּ:

3:11 וַכַּעַן בְּרַתִּי לֹא תִדְחֲלִין כָּל דִּי תִימְרִין לִי אַעֲבִיד לִיךְ אַרוּם גְּלִי קְדָם
 כָּל דִּיתְבִּי תִרַע סְנַהֲדִין רַבָּא דַּעֲמִי אַרוּם אִינְתְּתָא צְדִיקָתָא] אַתְּ אַנְתָּ וְאִית
 בִּיךְ חִילָא לְסוּבְרָא נִיר פִּיקוּדִיא דִּיִּי:

3:11 "Now, my daughter, do not fear. I will do for you whatever you ask, for all my people in the city know that you are a woman of excellence."

3:12 וְעַתָּה כִּי אֲמַנָּם כִּי (אִם) [קָק] גֹּאֵל אֲנִי וְגַם יֵשׁ גֹּאֵל קָרֹב מִמֶּנִּי:

3:12 וַכַּעֲנָן אַרוּם בְּקוּשְׁטָא אַרוּם פְּרִיק אֲנֵא וְאִף אִית פְּרִיק דְּחֲמִי לִיָּה
 לְמַפְרָק יֵתֵר יֵתֵר מִנִּי:

3:12 "Now it is true I am a close relative; however, there is a relative closer than I."

3:13 לִינִי הַלַּיְלָה וְהָיָה בִּבְקָרִי אִם-יִגְאָלְךָ טוֹב יִגְאָל וְאִם-לֹא יַחְפֹּץ לְגֹאֲלְךָ
 וְיִגְאָלְתִּיךָ אֲנִי חִי־יְהוָה שְׁכַבְי עַד-הַבֹּקֶר:

3:13 בִּיתִי בַלִּילִיא וְיִהְיָ בְּצַפְרָא] אִם יִפְרָקִינְךָ טוֹב דְּחֲמִי דְּחֲזִי לְמַפְרָקְךָ מִן
 אֲוִרִיתָא הֲרִי טַב וַיִּפְרוֹק לְחַיִּי וְאִין לֹא צְבִי לְמַפְרָקְךָ וְאַפְרָקִינְךָ אֲנֵא אֲמַרִית
 בְּשַׁבּוּעָה קְדָם יִי כִמָּא דְּמַלִּילַת כֵּן אַעֲבִיד דְּמוֹכִי עַד עֵידִן צַפְרָא:

3:13 "Remain this night, and when morning comes, if he will redeem you, good; let him redeem you. But if he does not wish to redeem you, then I will redeem you, as the LORD lives. Lie down until morning."

3:14 וַתִּשְׁכַּב (מְרֻגְלָתוֹ) [מְרֻגְלָתוֹ] עַד-הַבֹּקֶר וַתִּקֶּם (בְּטָרוּם) [בְּטָרוּם] יִפִּיר אִישׁ
 אֶת-רַעְהוּ וַיֹּאמֶר אֶל-יוֹדַעַת כִּי-בָאָה הָאִשָּׁה הַזֹּאת:

3:14 ודמכת כל-קבל רגלוי עד צפרא וקמת בקריצתא עד-לא אישתמודע
גבר ית חבריה מן-קדם חשודנאן ואמר לעולימוי לא אישתמודע ארום אתת
איתתא לאידרא:

3:14 So she lay at his feet until morning and rose before one could recognize another; and he said, "Let it not be known that the woman came to the threshing floor."

3:15 ויאמר הִבִּי הַמִּטְפָּחַת אֲשֶׁר-עָלַיךָ וְאֶחֱזִי-בָהּ וְתֹאחֲזֶה בָּהּ וַיִּמְדַּר שְׁשֵׁעָרִים
וַיֵּשֶׁת עָלֶיהָ וַיָּבֵא הָעִיר:

3:15 ואמר הבי סודרא דעליך ואחדי בה ואחדת בה וכל שית סאין דשערין
ושוי עלהא ואיתיהיב לה כח וגבורא מן-קדם ייי לסוברא יתהון ומן-יד
איתאמר לה בנבואנה דעתידין למיפק מנה שיתא צדיקי עלסנאן דכל חד
וחד מתברך בשיתא ברכן דויד ודניאל וחברוהי ומלכא משיחא ועל בועז
לקרתא:

3:15 Again he said, "Give me the cloak that is on you and hold it." So she held it, and he measured six *measures* of barley and laid it on her. Then she went into the city.

3:16 וַתָּבֹא אֶל-חֲמוּתָהּ וַתֹּאמֶר מִי-אַתְּ בְּתִי וַתִּגְדֹּלָהּ אֵת כָּל-אֲשֶׁר עָשָׂה-לָּהּ
הָאִישׁ:

3:16 ואתת לות חמותה בקריצתא ואמרת מאן את ברתי וחואה לה ית כל
מאן דעבד לה גברא על-פום מימר נבואה דאיתגליאת ליה עבד לה:

3:16 When she came to her mother-in-law, she said, "How did it go, my daughter?" And she told her all that the man had done for her.

3:17 וַתֹּאמֶר שְׁשֵׁ-הַשְּׁעָרִים הָאֵלֶּה נָתַן לִי כִּי אָמַר (כך) [אַלִּין] אֶל-תָּבֹאִי רִיקָם
אֶל-חֲמוּתְךָ:

3:17 ואמרת שית סאין דסערין יהב לי גברא ארום אמר לי לא תיהכי
ריקניא לות חמותך:

3:17 She said, "These six *measures* of barley he gave to me, for he said, 'Do not go to your mother-in-law empty-handed.'"

3:18 וַתֹּאמֶר שְׁבִי בְּתִי עַד אֲשֶׁר תִּדְעִין אִיךָ יִפְּל דְּבַר כִּי לֹא יִשְׁקֹט הָאִישׁ
כִּי-אִם-כָּלָה הַדְּבָר הַיּוֹם:

3:18 ואמרת תיבי ברתי עמי בביתא עד די תדעין אבית דינא דתגזר מן
שמיא ואכדין יתפרש פתגם ארום לא ינוח גברא אילהין ישיצי לטב פתגמא
יומא דין:

3:18 Then she said, "Wait, my daughter, until you know how the matter turns out; for the man will not rest until he has settled it today."

4:1 וּבִעַז עָלָה הַשַּׁעַר וַיֵּשֶׁב שָׁם וְהִנֵּה הַגָּאֵל עֹבֵר אֲשֶׁר דְּבַר-בְּעֹז וַיֹּאמֶר סוּרָה
שְׁבָה-פָּה פִּלְנִי אֶלְמִנִי וַיֵּסֶר וַיֵּשֶׁב:

4:1 ובעז סליק לתרע בית-דינא דסנהדרין וייתב תמן עם סביא והא פריקא
חלף דמליל בעז לרות ואמר סטי תיב הכא גבר דצניען ארחתיה וסטא
וייתב:

4:1 Now Boaz went up to the gate and sat down there, and behold, the close relative of whom Boaz spoke was passing by, so he said, "Turn aside, friend, sit down here." And he turned aside and sat down.

4:2 וַיִּקַּח עֶשְׂרֵה אַנְשִׁים מִזְקְנֵי הָעִיר וַיֹּאמֶר שְׁבוּ-פָּה וַיֵּשְׁבוּ:

4:2 ודבר עישרתי גוברין מסבי קרתא ואמר תיבו הכןאן וייתבו:

4:2 He took ten men of the elders of the city and said, "Sit down here." So they sat down.

4:3 וַיֹּאמֶר הַגֵּאֵל חֲלֹקֶת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר לְאַחֵינוּ לְאַלְיִמְלֵךְ מִכֶּרֶה נַעֲמִי הַשֹּׁבָה מִשָּׂדֶה מוֹאָב:

4:3 ואמר לפריקא אחסנת חקל[א] די לאחונא לאלימלך] זבנת נעמי דתבת מחקל מואב:

4:3 Then he said to the closest relative, "Naomi, who has come back from the land of Moab, has to sell the piece of land which belonged to our brother Elimelech.

4:4 וְאֲנִי אֹמְרָתִי אֵגֵלָה אֲזַנֶּךָ לֵאמֹר קָנָה נָגֵד הַיֹּשְׁבִים וְנָגֵד זִקְנֵי עַמִּי אִם-תִּגְאָל גֵּאֵל וְאִם-לֹא יִגְאָל הַגִּידָה לִּי (וְאָדַע) [וְאָדַעַה] כִּי אֵין זֹולָתְךָ לְגֵאֹל וְאַנְכִי אַחֲרֶיךָ וַיֹּאמֶר אֲנֹכִי אֲגֵאֵל:

4:4 ואנא אמרית אהא מתרא בך ואגלי ית אדנך למימר זבון כל-קביל בית-דינא דסנהדרין ולקביל סבי עמי אם רעותך למפרוק פרוק ואין ואם לית רעותך למפרק חוי לי ואינדע ארום לית בר-מינך למפרוק ואהא פרוק[א] בתרך ואמר אנא אפרוק:

4:4 "So I thought to inform you, saying, 'Buy *it* before those who are sitting *here*, and before the elders of my people. If you will redeem *it*, redeem *it*; but if not, tell me that I may know; for there is no one but you to redeem *it*, and I am after you.'" And he said, "I will redeem *it*."

4:5 וַיֹּאמֶר בָּעִז בְּיוֹם-קְנוֹתְךָ הַשָּׂדֶה מִיַּד נַעֲמִי וּמֵאֵת רוּת הַמּוֹאָבִיָּה אֲשֶׁת-הַמֵּת (קָנִיתִי) [קָנִיתָה] לְהָקִים שֵׁם-הַמֵּת עַל-נַחֲלָתוֹ:

4:5 ואמר בעז ביום זבניתך ית חקלא מן ידא דנעמי ומן ידא דרום מואביתא אית[ת] מותא מיתא תהי קני ליבמא יתה בנין דיקום שים מותא מיתא על אחסנתיה:

4:5 Then Boaz said, "On the day you buy the field from the hand of Naomi, you must also acquire Ruth the Moabite, the widow of the deceased, in order to raise up the name of the deceased on his inheritance."

4:6 וַיֹּאמֶר הַגֵּאֵל לֹא אוּכַל (לְגֵאֹל-) [לְגֵאֵל-לִי פֶן-אֲשַׁחִית אֶת-נַחֲלָתִי גֵאֵל-לְךָ אַתָּה אֶת-גֵּאֲלִיתִי כִּי לֹא-אוּכַל לְגֵאֵל:

4:6 ואמר פרוקא כי האי גונא לית אנא יכיל למפרק לי עד על דאית לי איתת[א] לית לי רשו למינסב אוחרנתא עלה דלס[א] תהי לי למצו בביתי ואהא מחבל ית אחסנתי פרוק לך את דלית לך איתא ית אחסנתי ארום לית אנא יכיל למפרוק:

4:6 The closest relative said, "I cannot redeem *it* for myself, because I would jeopardize my own inheritance. Redeem *it* for yourself; you *may* have my right of redemption, for I cannot redeem *it*."

4:7 וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל עַל-הַגֵּאֹלָה וְעַל-הַתְּמוּרָה לְקַיֵּם כָּל-דְּבַר שְׁלֹף אִישׁ נַעֲלוֹ וְנָתַן לְרַעְהוּ וְזֹאת הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל:

4:7 וכהדא מנהגא בעידנא דמלקדמין מתנהגא בישרנאל] בזמן דשקלין וטרן ופרקן ומחלפן חד עם חבריה קדם סהדיי שלע גבר ית נרתיק יד ימיניה ואושט ביה קניין לחבריה והכי נהיגין למקני גבר מחבריה בבית ישרנאל] קדם סהדיא:

4:7 Now this was *the custom* in former times in Israel concerning the redemption and the exchange of *land* to confirm any matter: a man removed his sandal and gave it to another; and this was the *manner of* attestation in Israel.

4:8 וַיֹּאמֶר הַגֵּאֵל לְבָעִז קָנָה-לְךָ וַיִּשְׁלַף נַעְלָו:

4:8 ואמר פרוק[א] לבועז אושט ית ירך לקנינא וקני לך ושלע בועז ית נרתיק יד ימיניה] וקנא מיניה:

4:8 So the closest relative said to Boaz, "Buy *it* for yourself." And he removed his sandal.

4:9 וַיֹּאמֶר בְּעִזֹּ לְזִקְנִים וְכָל־הָעָם וְכָל־הָעָם אִתָּם הַיּוֹם כִּי קָנִיתִי אֶת־כָּל־אֲשֶׁר לְאֵלִימֶלֶךְ וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר לְכִלְיוֹן וּמַחֲלוֹן מִיַּד נַעֲמִי:
4:9 וַאֲמַר בְּעִזֹּ לִסְבִּיא וּלְכָל עַם־אֵן הוּא סֹהַרִין אַתּוֹן עָלַי יוֹמָא דִּין אַרוֹם קָנִיתִי יֵת כָּל דְּהוּה לְאֵלִימֶלֶךְ וְיֵת כָּל מָה דְּהוּה לְכִלְיוֹן וּמַחֲלוֹן מִן יֵדָא דְנַעֲמִי:

4:9 Then Boaz said to the elders and all the people, "You are witnesses today that I have bought from the hand of Naomi all that belonged to Elimelech and all that belonged to Chilion and Mahlon.

4:10 וְגַם אֶת־רוּת הַמּוֹאֲבִיָּה אִשְׁתִּי מַחֲלוֹן קָנִיתִי לִי לְאִשָּׁה לְהַקִּים שֵׁם־הַמֵּת עַל־נַחֲלָתוֹ וְלֹא־יִכָּרֵת שֵׁם־הַמֵּת מֵעַם אַחִיו וּמִשְׁעֵר מִקְוָמוֹ עֲדִים אִתָּם הַיּוֹם:
4:10 וְאוּף יֵת רוּת מוֹאֲבִיתָא אִיתָת מַחֲלוֹן קָנִיתִי לִי לְאִנְתּוֹ בְּגִין לְמִיקוֹם שְׂכִיבָא עַל אַחֲסַנְתִּיה וְלֹא יִתְשִׁי יִשְׁתִּיצִי שׁוֹם שְׂכִיבָא מְלוּת אַחוּהִי וּמִתְרַע סְנַהֲדְרִין דִּי בַּאתְרִיה סֹהַרִין אַתּוֹן יוֹמָא דִּין:

4:10 "Moreover, I have acquired Ruth the Moabitess, the widow of Mahlon, to be my wife in order to raise up the name of the deceased on his inheritance, so that the name of the deceased will not be cut off from his brothers or from the court of his birth place; you are witnesses today."

4:11 וַיֹּאמְרוּ כָּל־הָעָם אֲשֶׁר־בְּשַׁעַר וְהַזִּקְנִים עֲדִים יִתֵּן יְהוָה אֶת־הָאִשָּׁה הַבָּאָה אֶל־בֵּיתְךָ כְּרַחֵל וְכִלְאָה אֲשֶׁר בָּנוּ שְׁתֵּיהֶם אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל וַעֲשֵׂה־חַיִּל בְּאַפְרָתָה וּקְרָא־שֵׁם בְּבֵית לָחֶם:

4:11 וַאֲמַרוּ כָּל עַמָּא דְּבַתְרַע סְנַהֲדְרִין וּסְבִיא סֹהַרִין אַנְחִנָּא יִתֵּן יְיָ יֵת אִיתְתָּא הַדָּא בְּרִיא בְּמִזְלָא כְּרַחֵל וְכִלְאָה דִּי בָנוּ תְרוּיָהוֹן יֵת בֵּית יִשְׂרָאֵל אַבּוֹנָן בְּתִרְעֵשֶׁר שְׁבַטִין וְעִיבַד חִילָא בַּאֲפֶרֶת וְתִהִי קָרִי שְׁם־אֵן בְּבֵית־לָחֶם:

4:11 All the people who were in the court, and the elders, said, "We are witnesses. May the LORD make the woman who is coming into your home like Rachel and Leah, both of whom built the house of Israel; and may you achieve wealth in Ephrathah and become famous in Bethlehem.

4:12 וְיִהְיֶה בֵּיתְךָ כְּבֵית פֶּרֶץ אֲשֶׁר־יִלְדָּה תָמָר לְיִהוּדָה מִן־הַזֶּרַע אֲשֶׁר יִתֵּן יְהוָה לָךְ מִן־הַנְּעִרָה הַזֹּאת:

4:12 וְיִהְיֶה מִצְלַח בֵּיתְךָ כְּבֵית פֶּרֶץ דִּי יִלְדַּתְתָּ תָמָר לְיִהוּדָה מִן זֶרַע־אֵן דִּיתָן יְיָ לָךְ מִן רִיבָא הַדָּאֵן:

4:12 "Moreover, may your house be like the house of Perez whom Tamar bore to Judah, through the offspring which the LORD will give you by this young woman."

4:13 וַיִּקַּח בְּעִזֹּ אֶת־רוּת וַתְּהִי־לּוֹ לְאִשָּׁה וַיָּבֵא אֵלֶיהָ וַיִּתֵּן יְהוָה לָהּ הַרְיוֹן וַתֵּלֶד בֶּן:

4:13 וְנִסָּב בְּעִזֹּ יֵת רוּת וְהוּת לִיהָ לְאִינְתּוֹ וְעַל לוּתָהּ וְיִהְיֶה יְיָ עִידוּי וְיִלְדַת בֶּר:

4:13 So Boaz took Ruth, and she became his wife, and he went in to her. And the LORD enabled her to conceive, and she gave birth to a son.

4:14 וַתֹּאמְרֶנָּה הַנָּשִׁים אֶל־נַעֲמִי בְּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר לֹא הִשְׁבִּית לָךְ גֹּאֵל הַיּוֹם וַיִּקְרָא שְׁמוֹ בִּישְׂרָאֵל:

4:14 וַאֲמַרְן נָשִׂיא לְנַעֲמִי בְּרִיךְ שְׁמִיה דִּיִּי דְלֹא פָסַק לָךְ פְּרוּקָא יוֹמָא דִּין וַיִּתְקַרֵּי שְׁמִיה בֵּין צְדִיקֵי יִשְׂרָאֵל:

4:14 Then the women said to Naomi, "Blessed is the LORD who has not left you without a redeemer today, and may his name become famous in Israel.

4:15 וְהָיָה לָךְ לְמִשְׁיב נֶפֶשׁ וּלְכֹלֶלְכָּל אֶת־שִׁיבְתְּךָ כִּי כָלְתָךְ אֲשֶׁר־אַהֲבִיתְךָ

יִלְדָתוֹ אֲשֶׁר־הָיָא טוֹבָה לָךְ מִשְׁבַּעַה בָּנִים:

4:15 ויהי לך למקום נפש ולכלכלא ית שיבתיך בתפנוקין ארום כלתך די רחימתיך ילדתיא דהא היא טבתא לך בעידן ארמלותיך מן סגיאין בנין:

4:15 "May he also be to you a restorer of life and a sustainer of your old age; for your daughter-in-law, who loves you and is better to you than seven sons, has given birth to him."

4:16 וַתִּקַּח נְעֻמִי אֶת־הַיֶּלֶד וַתִּשְׁתָּהוּ בְּחִיקָהּ וַתְּהִי־לּוֹ לְאִמָּנָה:

4:16 ונסיבת נעמי ית רביא ושוויאת יתיה בעטפהנאן והות ליה לתורביינתא:

4:16 Then Naomi took the child and laid him in her lap, and became his nurse.

4:17 וַתִּקְרָאנָהּ לּוֹ הַשְּׁכֵנֹת שֵׁם לְאִמֹּר יֶלֶד־בֶּן לְנַעֲמִי וַתִּקְרָאנָה שְׁמוֹ עֹבֵד

הוא אבי־ישי אבי דוד: פ

4:17 וקרן ליה שיבבתהא שום למימר איתיליד בר לנעמי והוון קרן ית שמיא

עובד הוא אבוי דישי אבוי דדויד:

4:17 The neighbor women gave him a name, saying, "A son has been born to Naomi!" So they named him Obed. He is the father of Jesse, the father of David.

4:18 וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת פֶּרֶץ פֶּרֶץ הוֹלִיד אֶת־חֲצֹרֹן:

4:18 ואילין תולדת פרץ פרץ אוליד ית חצרון:

4:18 Now these are the generations of Perez: to Perez was born Hezron,

4:19 וַחֲצֹרֹן הוֹלִיד אֶת־רָם וְרָם הוֹלִיד אֶת־עֲמִינָדָב:

4:19 וחצרון אוליד ית רם ורם אוליד ית עמינדב:

4:19 and to Hezron was born Ram, and to Ram, Amminadab,

4:20 וְעֲמִינָדָב הוֹלִיד אֶת־נַחֲשֹׁן וְנַחֲשֹׁן הוֹלִיד אֶת־שַׁלְמוֹה:

4:20 ועמיןדב אוליד ית נחשון רב בית־אבא לבית יהודה ונחשון אוליד ית

סלמא צדיקנאן הוא סלמא מבית־לחם ונטופה דבטילו פרוודאוון פרזדאוון

דאותיב ירבעם חייבא על אורחי והו עובדי אב ובנין יאוון כנטוףנאן:

4:20 and to Amminadab was born Nahshon, and to Nahshon, Salmon,

4:21 וְשַׁלְמוֹן הוֹלִיד אֶת־בֹּעַז וּבֹעַז הוֹלִיד אֶת־עֹבֵד:

4:21 ושלסון אוליד ית בועז אבצן נגידא הוא בועז צדיקא דעל זכותיה

אשתזיבו בני ישרןאל מן בעלי־דבביהון ובנין צכותיה צלותיה עלת עדת

כפנא מארעא דישרןאל ובעז אוליד ית עובד דפלח למרי עלמא בלב שלם:

4:21 and to Salmon was born Boaz, and to Boaz, Obed,